

Władysław Ślesięski

W związku z pierwszym numerem dwudziestego piątego rocznika "Ochrony Zabytków"

Ochrona Zabytków 25/1 (96), 3-4

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W ZWIĄZKU Z PIERWSZYM NUMEREM DWUDZIESTEGO PIĄTEGO ROCZNIKA „OCHRONY ZABYTEKÓW”

O kwartalniku naszym pisano już szereg razy przy różnych okazjach; obecnie pragnę jedynie podać kilka danych, które pozwolą lepiej odczuć drogę rozwojową pisma.

W latach 1948—1960 „Ochrona Zabytków” miała charakter pisma popularyzującego i informującego szerokie kręgi miłośników sztuki o ważniejszych problemach ochrony zabytków. Od roku 1961 staje się czasopismem naukowo-specjalistycznym, uwzględniającym — poza zagadnieniami fundamentalnymi dla polityki konserwatorskiej — wszystkie jej działy i specjalizacje. Ta zmiana profilu „Ochrony Zabytków” była podyktowana przeobrażeniami, jakie nastąpiły w ochronie zabytków. Informowanie społeczeństwa o istnieniu takich czy innych przedmiotów zabytkowych, o potrzebie ich rejestracji i ochrony przejęły pisma bardziej masowe i częściej wychodzące. Rozważania nad tym, czy dany obiekt jest zabytkiem czy nie i jaka była jego historia stały się przedmiotem historii sztuki i czasopism tej specjalizacji. Również ciężar zainteresowań konserwacji przesunął się z zagadnień odbudowy na problemy techniczne i badawcze. Konserwacja zabytków, która zajęła już na dobre miejsce wśród innych dyscyplin naukowych, odczuwa dziś, podobnie jak tamte, potrzebę coraz to ściślejszej specjalizacji, a jednocześnie rozszerzania ram poznawczych przez przenikanie się wzajemne specjalizacji i tworzenie nowych. W związku ze stałym postępem wiedzy istnieje stała konieczność dokształcania się konserwatorów zabytków (którzy dawno przestali być historykami sztuki, malarzami, rzeźbiarzami i tym podobnymi) i śledzenia postępu w wybranej specjalności.

„Ochrona Zabytków”, jako pismo specjalistyczne i reprezentujące osiągnięcia polskiej konserwacji zabytków za granicą, spełnia obecnie dwie funkcje. Po pierwsze — funkcję pisma naukowo-specjalistycznego (w dziale artykułów i częściowo komunikatów) przez: a) publikowanie prac twórczych i badawczych wnoszących coś nowego do ochrony zabytków; b) informowanie o ostatnich osiągnięciach technologicznych

i technicznych, o metodach i wynikach badań zarówno praktycznych jak i teoretycznych w zakresie ochrony zabytków; c) stwarzanie możliwości śledzenia postępu w zakresie konserwacji zabytków i dostarczanie materiału dla dokształcania się konserwatorów.

Po drugie — funkcję informacyjno-popularyzatorską (dla szerszego grona miłośników zabytków), co znajduje swój wyraz w komunikatach i kronice. Funkcja ta realizuje się przez: a) udzielanie informacji o prowadzonej polityce konserwatorskiej; b) udzielanie informacji o odkryciach, wydarzeniach i wykonywanych pracach w zakresie ochrony zabytków; c) propagowanie idei ochrony zabytków i osiągnięć w tym zakresie.

Zarówno dla pierwszej jak dla drugiej funkcji „Ochrony Zabytków” ważny jest dział zwany „piśmiennictwem”, a zawierający przegląd zawartości czasopism zagranicznych i recenzje ciekawszych książek z zakresu konserwacji zabytków.

Nakład „Ochrony Zabytków” oscyluje od roku 1961 między 1100 a 1250 egzemplarzy, a więc w granicach analogicznych pism obcych. Ponieważ jednak bardzo znaczny procent nakładu wysyłany jest za granicę przez PP „Ruch”, prywatnie i z rozdzielnika redakcji — docierając do wszystkich ważniejszych ośrodków konserwatorskich na świecie — widoczna staje się konieczność zwiększenia liczby egzemplarzy.

Małą, bo zaledwie wycinkową ilustracją rozprzestrzeniania się w świecie „Ochrony Zabytków” może być tzw. rozdzielnik redakcji. Wynika z niego, że do Australii dociera jeden egzemplarz, do Austrii 5, Belgii 8, Bułgarii 5, Czechosłowacji 14, Danii 4, Finlandii 1, Francji 9, Ghany 1, Hiszpanii 3, Holandii 11, Indii 1, Jugosławii 9, Kanady 3, Kuby 1, Norwegii 2, NRD 7, NRF 13, Rumunii 5, Szwajcarii 2, Szwecji 3, Urugwaju 2, USA 13, Wenezueli 1, Węgier 4, Wielkiej Brytanii 22, Włoch 10, ZSRR 14 (razem 28 państw).

Przeprowadzając analizę zawartości, a więc analizę treściową „Ochrony Zabytków” za lata 1948—1970 należy stwierdzić, że ukazały się w niej wiadomości z następujących dziedzin konserwacji zabytków:

teoria konserwacji	11
historia konserwacji	13
normy prawne	14
biografia	44
sprawy ogólne ochrony zabytków	9
piśmiennictwo	91
upowszechnienie ochrony zabytków itp.	33
działalność służby konserwatorskiej (prace, kronika, zjazdy)	347
ogólne problemy konserwacji zabytków	33
konserwacja zabytków archeologicznych	22
urbanistyki	39
architektury murowanej	134
architektury drewnianej	53
parków i ogrodów	12
rzeźby	43
malarstwa	89
grafiki	3
przemysłu artystycznego	29
innych	8

Rozdzielając powyżej przedstawiony materiał na poszczególne rubryki „Ochrony Zabytków” — stale prowadzone od roku 1961 — a więc na artykuły, komunikaty, kronikę i piśmiennictwo, otrzymujemy następujące cyfry:

Rocznik	Artykuły	Komunikaty	Kronika	Piśmiennictwo
1961	18	—	27	4
1962	22	5	30	7
1963	12	14	47	11
1964	13	12	17	8
1965	14	8	13	7
1966	18	11	12	7
1967	14	9	15	5
1968	18	12	17	6
1969	19	13	11	10
1970	24	17	19	11

Jeśli chodzi o autorów artykułów opublikowanych w „Ochronie Zabytków” w latach 1961—1970, możemy podać następujące dane:

Liczba autorów artykułów

Rocznik	Liczba autorów (nazwisk)	Autorzy jednego artykułu w roczniku „OZ”	Autorzy więcej niż jednego artykułu w roczniku „OZ” dwóch trzech i więcej
1961	16	14	2
1962	21	20	1
1963	12	12	—
1964	12	11	1
1965	13	12	1
1966	16	13	1
1967	14	14	—
1968	18	18	—
1969	17	15	2
1970	22	20	2

Podział autorów artykułów wg grup wykształcenia

Rocznik	wykształcenie			
	prawne i humanistyczne	plastyczne	przyrodniczne	techniczne
1961	6	5	5	2
1962	8	5	5	4
1963	5	3	2	2
1964	2	4	1	5
1965	4	2	4	4
1966	12	4	—	2
1967	7	1	2	4
1968	5	4	6	3
1969	7	4	4	4
1970	5	10	6	3

Podział autorów artykułów wg miejsca zamieszkania

Rocznik	zagranica	W-wa.	Kr.	Tor.	Pozn.	Wrocł.	Inne miasta polskie
1961	—	7	9	2	—	—	—
1962	1	11	8	—	1	—	1
1963	3	3	2	2	1	1	—
1964	3	6	4	—	—	—	—
1965	1	6	1	3	2	1	—
1966	—	7	8	1	1	1	—
1967	1	7	2	3	—	—	1
1968	2	10	4	1	—	1	—
1969	1	8	4	2	—	—	3
1970	1	8	12	2	1	—	—

✱

Zaprezentowana okolicznościowa informacja o naszym kwartalniku daleka jest jeszcze od wyczerpującej analizy. Wydaje się jednak, że pozwoli ona na zorientowanie się w tendencjach rozwojowych i usiłowaniach redakcji, zmierzających do wypracowania pewnych prawidłowości

ci i właściwych proporcji poruszanych zagadnień na łamach kwartalnika, w stosunku do realnych potrzeb polskiej teorii praktyki konserwatorskiej.

doc. dr Władysław Slesiński
Redaktor Naczelny „Ochrony Zabytków”

ON OCCASION OF THE FIRST ISSUE WITHIN THE TWENTY-FIFTH VOLUME OF THE “PROTECTION OF HISTORICAL MONUMENTS”

An opportunity provided by the beginning of editorial work on the twenty-fifth volume of the „Monument Protection” has been exploited by the author to present briefly the programmatic outlines of this quarterly. His review has, however, not been confined to presentation of the afore-mentioned outlines but also

covered the analysis of its contents, proportions between the different parts of material published and the number of contributors, the level of their education and geographical regions in which they develop their activities.